

*Маргарита Літніх,
студентка другого курсу магістратури, ОНП «Психологія»,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

*Науковий керівник: Ольга Морозова-Ларіна,
кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психодіагностики та клінічної психології,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка*

ІННОВАЦІЙНІ ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Сучасний соціальний простір України зазнає глибоких трансформацій, пов'язаних із воєнними, економічними та культурними викликами, що істотно змінюють запити суспільства до системи соціальної роботи, соціальної педагогіки та соціальної освіти. В умовах невизначеності та кризових процесів постає потреба у пошуку нових стратегій, здатних забезпечити стійкість соціальних інститутів і гармонійний розвиток особистості. У цьому контексті інноваційні психологічні технології розглядаються не лише як сукупність інструментів практичної психології, а як стратегічний ресурс оновлення соціальної сфери, що має значний потенціал міждисциплінарного впливу [1].

Традиційні моделі соціальної допомоги часто не відповідають викликам сучасності, серед яких: цифрова ізоляція, інформаційне та емоційне виснаження, травматичний досвід війни, а також зниження довіри до соціальних інститутів. Саме тому актуалізується наукова проблема інтеграції психологічних інновацій у соціальну практику. Йдеться не лише про модернізацію методів, а про створення нового типу гуманітарної взаємодії, де технологічні засоби поєднуються з глибоким розумінням людських потреб, цінностей і механізмів соціальної поведінки. Завдання наукового пошуку полягає у формуванні концептуальної моделі поліфункціональності інноваційних ідей, яка б поєднувала психологію, соціальну педагогіку, освіту, менеджмент і технології в єдину систему впливу [5].

Інноваційні психологічні технології в соціальній сфері охоплюють кілька взаємопов'язаних напрямів. По-перше, це психодіагностичні й аналітичні технології, засновані на використанні цифрових платформ, штучного інтелекту, алгоритмів Big Data, які дозволяють прогнозувати соціальні ризики, моніторити емоційний стан спільнот і приймати управлінські рішення на основі наукових даних. По-друге, психокорекційні й розвиваючі технології, інтегровані у практику соціальної роботи, освіти та реабілітації: когнітивно-поведінкові програми, арт- та наративна терапія, VR-терапія, тілесно-орієнтовані методи, які сприяють формуванню адаптивної поведінки, розвитку емоційної регуляції та підвищенню соціальної стійкості особистості. По-третє, психоосвітні технології, що реалізуються у підготовці фахівців соціальної сфери та

педагогіки. Вони спрямовані на розвиток емоційного інтелекту, фасилітаційних і медіаційних навичок, цифрової етики, емпатійного мислення, здатності до саморефлексії [2].

Поліфункціональність цих технологій полягає в тому, що вони одночасно виконують дослідницьку, корекційну, освітню, управлінську та соціально-культурну функції. Зокрема, технології e-psychology можуть бути використані як у дистанційному консультуванні, так і в системі освіти для формування психологічної культури майбутніх фахівців, або у соціальній роботі — для побудови індивідуальних програм реабілітації. Такі практики відкривають можливості для створення міждисциплінарних моделей соціального супроводу, де психологічна підтримка інтегрується з педагогічною взаємодією та освітнім менеджментом [4].

Сучасні наукові стратегії у сфері соціальної роботи й педагогіки мають орієнтуватися на мультидисциплінарність, інтеграцію емпіричних досліджень і практичного досвіду. Створення інноваційних платформ психосоціальних досліджень, що об'єднують психологів, педагогів, соціологів, ІТ-фахівців, дозволить підвищити ефективність професійної освіти, сприятиме розробці нових форматів підтримки у кризових ситуаціях, формуванню культури психічного здоров'я в суспільстві. У такий спосіб психологічні інновації стають не лише технологіями впливу, а й чинником розвитку соціального капіталу та гуманізації суспільних відносин [3].

Отже, інноваційні психологічні технології є стратегічним ресурсом розвитку соціальної сфери, що поєднує науковий, освітній і практичний потенціал. Їхнє впровадження підвищує ефективність соціальної роботи, сприяє адаптації, розвитку професійних компетентностей, профілактиці емоційного вигорання та формуванню етичної культури взаємодії.

Перспективи подальших досліджень пов'язані зі створенням моделей інтеграції психотехнологій у соціальну освіту, розробкою стандартів психосоціальних інновацій і засад етичного використання цифрових ресурсів. Поліфункціональність цих ідей визначає новий стратегічний вектор розвитку соціальної педагогіки, освіти та практики соціальної допомоги в Україні.

Список використаних джерел:

1. Avolio B. J., Luthans F., Youssef-Morgan C. M. Psychological Capital and Beyond. Oxford University Press Incorporated. 2015. P. 336.
2. Goleman D. Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ. Audio Renaissance. 2005.
3. Hodgson D., Goldingay S., Boddy J., Nipperess S., Watts L. Problematising Artificial Intelligence in Social Work Education: Challenges, Issues and Possibilities. The British Journal of Social Work. 2021.
4. Riva G., Serino S. Virtual Reality in the Assessment, Understanding and Treatment of Mental Health Disorders. Journal of Clinical Medicine. 2020. Vol. 9. № 11.
5. Rogers C. R. Freedom to learn for the 80's. Merrill Pub. Co. 1983. P. 312.